

Tarkentava ohje poikkeama-asetuksen (EU) 376/2014 soveltamisesta

Trafi tiedotti 12.11.2015 asetuksen (EU) 376/2014 soveltamisesta ja sen vaikutuksesta lentokoulutusorganisaatioihin.

Tämä tarkentava ohje on tarkoitettu helpottamaan edellä mainitun asetuksen edellyttämien muutosten sisällyttämistä organisaatioiden SMS-käsikirjojen sisältöön.

Asetuksen soveltaminen

Asetuksen (EU) 376/2015 soveltaminen alkaa 15.11.2015. Asetuksen soveltaminen koskee kaikkia Suomessa toimivia lentokoulutusorganisaatioita. Kansallisen koulutusluvan haltijoilta, jotka kouluttavat PPL(A) ja (H) sekä GPL, MGPL, UPL, APL ja BPL – lupakirjoja varten, ei velvoiteta asetuksen mukaista käsikirjakuvausta. Edellä mainitut koulutusluvan haltijat ovat kuitenkin velvollisia lentäjinä raportoimaan poikkeamista asetuksen mukaisesti. Asetusta sovelletaan myös perusasetuksen 216/2008 liitteen II (ANNEX II:n) mukaisesti ilma-aluksiin.

Asetuksen vaikutus SMS-käsikirjoihin

Organisaatioilla on hyväksytty raportointijärjestelmä sekä SMS-käsikirja, jonka sisältöön kuuluu suuri osa asetuksen edellyttämistä vaatimuksista. Yksi asetuksen tuoma muutos on, että organisaatioilla on oltava sekä pakollinen ja vapaaehtoinen ilmoitusjärjestelmä, joissa poikkeamat käsitellään. Organisaatioiden raportointijärjestelmä katsotaan riittäväksi, mutta SMS-käsikirjaan tulee kuvata menettelyt **kenen, miten** ja **mistä** tapahtumista poikkeamailmoitukset tehdään sekä kuvattava, että **kuinka** ja **kenen** toimesta ne erotellaan toisistaan ja **miten** niiden taltiointi on järjestetty.

Pakollinen ilmoittaminen (4 artikla)

Organisaation SMS -käsikirjassa on kuvattava:

- Kenen on tehtävä ilmoitus
- Millaisista poikkeamista ilmoitus tehdään
- Minkä ajan kuluessa ilmoitus on tehtävä
- Kuka/ketkä hoitavat riippumattomalla tavalla tietojen keräämisen, arvioinnin, käsittelyn, analysoinnin ja tallentamisen
- Kenen/keiden vastuulla on lähettää ilmoitukset Trafille

Esimerkki; ilma-aluksen päällikön (lennonopettaja) on tehtävä koululennolla tapahtuneesta poikkeamasta ilmoitus, tai mikäli hän on estynyt niin lento-oppilaan on tehtävä ilmoitus.

Esimerkki; mikäli organisaatiolla on oma huolto-organisaatio, niin huollon tekijän ja jatkuvan lentokelpoisuuden valvojan on tehtävä pakollinen ilmoitus, sillä asetuksen määrittämät huoltotoiminnassa tapahtuneet ja/tai havaitut poikkeamat kuuluvat myös pakollisen ilmoitusvelvollisuuden piiriin.

Poikkeamat, joista pakollinen ilmoitus on tehtävä, ovat lueteltu [Komission täytäntöönpanoasetus \(EU\) 2015/1018](#):ssä. Viittaus kyseiseen asetukseen riittää.

Vapaaehtoinen ilmoittaminen (5 artikla)

Ilmoitus tehdään tapahtumista, jotka niiden ilmoittajan mielestä muodostavat todellisen tai mahdollisen riskin ilmailun turvallisuudelle ja jotka eivät edellytä pakollisen ilmoituksen tekemistä.

Organisaation SMS –käsikirjassa on kuvattava:

- Kuka/ketkä hoitavat riippumattomalla tavalla tietojen keräämisen, arvioinnin, käsittelyn, analysoinnin ja talletamisen
- Kenen/keiden vastuulla on lähettää ilmoitukset Trafille

Ilmoitusten luottamuksellinen käsittely

Käsittely tulee järjestää siten, että tietojen käyttö estetään muihin, kuin turvallisuuteen liittyviin tarkoituksiin. Ilmoittajan ja ilmoituksissa mainittujen henkilöllisyys saa olla ainoastaan organisaation nimityn/jen henkilöiden tiedossa. Ilmoituksessa mainittujen henkilöiden henkilötiedot tulee poistaa ilmoituksista ennen niiden jatkokäsittelyä organisaatiossa ja ennen niiden lähettämistä Trafille. (6 artikla)

Asetus edellyttää, että organisaation tulee ottaa toiminnassaan huomioon Just Culture- periaatteet ja vahvistaa henkilöstöä kuultuaan sisäiset säännöt, jossa kuvaillaan miten oikeudenmukaisen turvallisuuskulttuurin periaatteet on otettu huomioon ja että niitä noudatetaan organisaatiossa. (16 artikla kohta 11)

Poikkeamien analysointi ja analyysien toimittaminen Trafille

Organisaation on toimitettava poikkeamista tekemänsä lopullinen analyysi viranomaiselle viimeistään kolmen kuukauden kuluessa päivästä, jona poikkeama on ilmoitettu tai päätös analyysistä on tehty.

Alustava analyysi näistä poikkeamista olisi toimitettava 30 päivän kuluessa viranomaiselle, **mutta Trafi toteaa, että alustavan analyysin sijaan toistaiseksi riittää ilmoitus analyysin aloittamisesta**. Tämän ilmoituksen tulee sisältää poikkeamien numerot tai vastaavat poikkeamien tunnisteet sekä päivämäärä jolloin analyysitarve on havaittu.

Organisaation on määriteltävä SMS- käsikirjassa, kuka päättää analyysitietojen lähettamisestä Trafille, sekä mitkä tekijät aiheuttavat tietojen lähettämisen.

Organisaation SMS –käsikirjassa on kuvattava:

- Kuka päättää analyysitietojen lähettamisestä Trafille
- Määrittelyt siitä, mitkä tekijät aiheuttavat tietojen lähettämisen (esim. vakava kehityssuunta, merkittävien samankaltaisten tapahtumien toistuminen tietyn ajan sisällä tai erittäin vakava poikkeama)
- Miten organisaatio tiedottaa säännöllisesti työntekijöilleen tai muun sopimuksen perusteella palvelukseen otetuille henkilöille poikkeamien analysoinnista ja seurannasta, joiden osalta toteutetaan ennaltaehkäiseviä tai korjaavia toimenpiteitä

Viranomaiselle lähetettäviin analyysitietoihin on liitettävä organisaation määrittämät korjaavat tai ehkäisevät toimenpiteet ilmailun turvallisuuden parantamiseksi.

Kaikista ilmoituksista ei analyysitietoja tarvitse lähettää, mutta Trafi voi kuitenkin pyytää näitä tietoja tarpeelliseksi katsomistaan tapahtumista niin halutesaan.

Asetuksen määrittämistä poikkeamista sekä riskejä sisältävistä ilmoituksista tulee ilmoittaa Trafiin viranomaisen web – lomakkeella tai tiedonsiirron rajapintaa käyttämällä. Ilmoituksien tulee sisältää asetuksen velvoittava minimimäärä tietoa. Luettelo poikkeaman sisältämästä minimimäärästä on lueteltu asetuksen 376/2014 liitteessä 1.

Organisaatioilta ei peritä erillistä käsittelymaksua poikkeama-asetuksen tuomien käsikirjamuutosten osalta.

Trafi pyytää koulutusorganisaatioita tekemään tarvittavat muutokset käsikirjoihinsa 31.1.2016 mennessä.

Ilmoitus analyysin aloittamisesta: lentoturvallisuus@trafi.fi

Lopullinen analyysi toimitettava: lentoturvallisuus@trafi.fi

Linkki analyysipohjaan:

http://www.trafi.fi/tietopalvelut/analyysitoiminta/raportointi/muu_aineisto

Lisätietoja:

Ylitarkastaja Karoliina Vesterbacka, p. 029 534 6134, [karoliina.vesterbacka\(at\)trafi.fi](mailto:karoliina.vesterbacka(at)trafi.fi)

Erytisasiantuntija Esa Ravantti, p. 029 534 6104, [esa.ravantti\(at\)trafi.fi](mailto:esa.ravantti(at)trafi.fi)

Erytisasiantuntija Virpi Mikkonen, p. 029 534 6086, [virpi.mikkonen\(at\)trafi.fi](mailto:virpi.mikkonen(at)trafi.fi)